

Συμμόρφωση και μεταμόρφωση - Της Σοφίας Μπεκρή

/ [Γνώμες](#)

Την «ένδοξον» αλλά και «φρικτήν» Μεταμόρφωση του Κυρίου εορτάζει η Εκκλησία μας, στις 6 Αυγούστου, και αναρωτιόμαστε πως το ευφρόσυνο γεγονός της Μεταμορφώσεως μπορεί να είναι συγχρόνως και φρικτό. Ο Κύριος, ολίγον «προ του πάθους» Του, όπως αναφέρουν και οι τρεις συνοπτικοί Ευαγγελιστές (Ματθ., ιζ' 1-7, Μαρκ., θ' 2-13, Λουκ. θ' 28-36), παρέλαβε τους «προκρίτους μαθητάς», τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, τους ωδήγησε σε «όρος υψηλόν ... και μετεμορφώθη έμπροσθεν αυτών και έλαμψεν το πρόσωπον αυτού ως ο ήλιος, τα δε ιμάτια αυτού εγένετο λευκά, ως το φως» (Ματθ., ιζ' 1-2). Χαρακτηρίζεται, λοιπόν, φρικτή η Μεταμόρφωση, επειδή το θαυμαστό αυτό γεγονός συνέβη «προ

του πάθους». Έτσι και η Εκκλησία μας οικονόμησε, ώστε σαράντα ημέρες μετά από την Μεταμόρφωση να εορτάζεται μια εορτή που παραπέμπει στον Σταυρό, η Ύψωσή Του.

- Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος

Αλλά τι σημαίνει «μετεμορφώθη»; Σύμφωνα με τους Πατέρες της Εκκλησίας, η «αλλαγή» δεν ήταν σε σχήμα αλλά σε δόξα. Για την ακρίβεια, ο Κύριος έδειξε την λαμπρότητα της φύσεώς Του και μάλιστα μέρος αυτής, διότι, εάν την φανέρωνε σ' όλο της το μεγαλείο, τότε οι μαθητές Του δεν θα το άντεχαν και θα τυφλώνονταν. Ο στόχος, όμως, δεν ήταν να στραβωθούν από το «άστεκτο φως» Του αλλά να ενισχυθούν από την ακτινοβολία Του, και μάλιστα εν όψει του Πάθους Του.

Για να μπορέσουν, ασφαλώς, οι μαθητές να αντικρύσουν και την μερική αυτήν θεική λάμψη, χρειάστηκε, προς στιγμήν, να ενισχυθούν οι σωματικοί των οφθαλμοί! Λέει, χαρακτηριστικά, ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός ότι ο Χριστός μεταμορφούμενος δεν έλαβε μορφή ξένη προς Αυτόν, αλλά άνοιξε για λίγο τους οφθαλμούς των μαθητών Του, για να αντικρύσουν «τον ενοικούντα Θεόν» (PG 96, 564). Και ο Γρηγόριος Παλαμάς, ο θεολόγος του ακτίστου φωτός, συμπληρώνει ότι χρειάζεται κανείς να γίνη «ένθους» (= ένθεος), να καθάρη τους σωματικούς του οφθαλμούς, διά της ασκήσεως και προ πάντων διά της θείας ελλάμπσεως, για να μπορέση να αντικρύση τις άκτιστες θεικές ενέργειες.

Αυτό, βεβαίως, που έχει σημασία για μας τους ανθρώπους είναι ότι ο Χριστός, με την μεταμόρφωσή Του, έδειξε «το αρχέτυπον κάλλος της (ανθρωπίνης) εικόνας», όπως ήταν δηλαδή ο άνθρωπος, πριν να αμαυρωθή από την πτώση και την αμαρτία. Αυτήν την «αμαυρωθείσαν εν Αδάμ φύσιν», που προσέλαβε ο Κύριος με την Σάρκωσή Του, με την Μεταμόρφωσή Του την έκανε και πάλι αστραφτερή, «μεταστοιχειώσας αυτήν εις την δόξαν και λαμπρότητα της θεότητος» (από την υμνολογία του Εσπερινού της εορτής). Εξ άλλου, γι' αυτό ο Κύριος ενδύθηκε την ανθρώπινη σάρκα, για να την καταστήση θεία, ένδοξη και λαμπρή, όπως είχε πλαστή «αρχετύπως».

Είναι σωτήρια, λοιπόν, η Μεταμόρφωση του Κυρίου μας, όχι μόνον επειδή Εκείνος που μεταμορφώθηκε είναι ο Σωτήρας μας, αλλά κυρίως διότι η Μεταμόρφωσή Του στοχεύει στην δική μας σωτήρια και λυτρωτική μεταμόρφωση. Έγινε, για να μας δείξη τον δρόμο προς την σωτηρία και την απολύτρωσή μας, η οποία δεν μπορεί να πραγματοποιηθή διαφορετικά, παρά μόνον διά του Σταυρού.

Το λέει και το υπέροχο Κοντάκιο της Εορτής. Οι μαθητές του Κυρίου, μόνον όταν

τον δούν «σταυρούμενον», θα εννοήσουν το «εκούσιον» πάθος Του, ως Θεού. Και αφού έγιναν «επόπται της εκείνου μεγαλειότητος» (Β' Πέτρ., α' 16), της θαυμαστής Του δηλαδή Μεταμορφώσεως, τότε πλέον ήταν σε θέση να κηρύξουν και «τω κόσμω» ότι Αυτός, ο Κύριός των, είναι Θεός, «του Πατρός το απαύγασμα (=η ακτινοβολία)».

Εκείνο, ασφαλώς, που επισφράγισε την θεότητα του Υιού και Λόγου του Θεού ήταν η φωνή του Πατρός «εκ της νεφέλης λέγουσα· ούτός εστιν ο Υιός μου ο αγαπητός, εν ω ευδόκησα· αυτού ακούετε» (Ματθ. ιζ' 5). Ύστερα από το άκουσμα αυτό, δεν έχουν πλέον καμμία αμφιβολία οι μαθητές ότι η Μεταμόρφωση Του Κυρίου δεν είναι οφθαλμαπάτη ούτε αποκύημα της φαντασίας των αλλά πραγματική, ουσιαστική («ουχί ως εν εικόνι αλλ' ως κατ' ουσίαν», τροπάριο ε' ωδής β' Κανόνος).

Η προτροπή, μάλιστα, του Πατρός προς τους παρισταμένους μαθητές του Κυρίου «αυτού ακούετε» έχει ιδιαίτερη σημασία, διότι έδινε πλέον απάντηση στις μέχρι τότε αμφιβολίες και των ιδίων των μαθητών για την «ταυτότητα» του Ιησού - άλλοι έλεγαν ότι είναι ο Ηλίας, άλλοι ο Μωϋσής, άλλοι ο Πρόδρομος και άλλοι κάποιος άλλος προφήτης (Μαρκ., η' 28-30). Ο Πατήρ υποδεικνύει ποιόν να ακούνε, τον Υιό Του, και μόνον Εκείνον, διότι Εκείνος είναι το πλήρωμα του Νόμου και των Προφητών, όπως αυτά συμβολίζονται, αντιστοίχως, στο πρόσωπο των συμπαρισταμένων, Μωϋσέως και Ηλίου.

Βεβαίως, το μήνυμα του Πατρός «αυτού ακούετε» είναι διαχρονικό και αφορά όλους, όχι μόνον τους παρόντες στην Μεταμόρφωση: «να κάνετε και εσείς ο τι έκαναν οι πρόκριτοι μαθητές, να ενδυναμωθείτε και εσείς στην πίστη, να ανυψωθείτε πνευματικά».

Μόνον όσοι είναι εξοπλισμένοι με δυνατά πνευματικά όπλα, και κυρίως με την πίστη και την προσευχή, μπορούν, με την βοήθεια του Θεού, να ποιήσουν και εκείνοι «θαυμάσια». Να, γιατί ο Κύριος δεν άκουσε την προτροπή του Πέτρου, να παραμείνουν εκεί ψηλά, στην μακαριότητα της δόξης Του («καλόν εστι ημάς ώδε είναι» (ο. π. 4), διότι δεν είχε εκπληρώσει ακόμη το σχέδιο της θείας οικονομίας για την σωτηρία του ανθρώπου. Γι' αυτό, ακριβώς, είπε στους μαθητές Του, όταν κατέβαιναν από το όρος, να μην πούν τίποτε σε κανέναν, «έως ου ο Υιός του ανθρώπου εκ νεκρών αναστή» (ο. π. 9). Έτσι, λοιπόν, η Μεταμόρφωση δεν συνδέεται μόνον με την Σταύρωση αλλά και με την Ανάσταση του Κυρίου αλλά και την δική μας!

Εξ άλλου, όσοι αντίκρυσαν το φως το αληθινό και φωτίστηκαν από αυτό έχουν

χρέος, όπως έκανε και ο Κύριος με τους μαθητές Του, να κατέλθουν και πάλι από το θαβώριο φως στο επίγειο σκότος και να προσπαθήσουν να ανυψώσουν και όσους θέλουν, αλλά δυσκολεύονται, λόγω του ζόφου της αμαρτίας, να βρουν από μόνοι των τον δρόμο, για να ανέλθουν.

Ο αγώνας για την προσωπική μας μεταμόρφωση είναι, ομολογουμένως, δύσκολος. Χρειάζεται να αποκόψη κανείς κάθε δεσμό με τον κακό του εαυτού, τις αμαρτωλές επιθυμίες και τα πάθη του, ώστε με την πνευματική του αναγέννηση να φωτιστή ο νους του και να μεταμορφωθή ολοκληρωτικά, όπως συνιστά και ο Παύλος («μεταμορφούσθε τη ανακαινώσει του νοός ημών», Ρωμ., ιβ' 2). Άλλωστε και κατά τον υμνογράφο, μόνον «οι τω ύψει των αρετών διαπρέψαντες και της ενθέου δόξης αξιωθήσονται.»

Όπως οι μαθητές του Κυρίου έφθασαν σε έναν βαθμό πνευματικής ωριμότητας, με την χάρη, βεβαίως του Θεού, ώστε να αντικρύσουν, «καθώς ηδύναντο», το φως της θεότητός Του, έτσι και μείς, με την σειρά μας, ας διαπρέψωμε «τω ύψει των αρετών», της πίστεως, της υπακοής και της συμμορφώσεώς μας με το θέλημα του Θεού, ώστε να αξιωθούμε και εμείς να καταυγασθούμε από το φως της δόξης Του, «το φως το αληθινόν», διότι μόνον εκείνο έχει την δύναμη να μας αναμορφώσει καθολικά, στο νού, στην ψυχή και στο σώμα, για την σωτηρία μας. Αμήν. Γένοιτο!

Πηγές – Βοηθήματα:

Μηναίον Αυγούστου, Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Έκδοσις Ε', Μάρτιος 2021, Αθήναι 1993, σσ. 85-108.

Ιωάννου Δαμασκηνού, Εις την υπερένδοξον μεταμόρφωσιν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, Ομιλία Ι', PG 96, 564-565.

Γρηγορίου Παλαμά, Εις την σεπτήν μεταμόρφωσιν του Κυρίου, Ομιλία ΛΔ', PG 151, 432.

Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, Ομιλία Θ', Εις την μεταμόρφωσιν του Κυρίου, και Θεού, και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού, PG 77, 1009 – 1016.

Πηγή: pemptousia.gr